

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1967) 2

ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ 19 ਜੁਲਾਈ, 1965 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਨੰ: 271, ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ, ਮਿਤੀ 7 ਜੁਲਾਈ, 1965 ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਮਤੇ ਜਾਂ ਮਤੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਵੀ ਬਕਾਇਆ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵੇਖੋ। ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੈਂ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਧਾਰਾ 476 ਅਤੇ 479 ਏ, ਸੀ.ਆਰ. ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ (1966 ਦਾ ਸੀ. ਆਰ. ਮਿਸ. ਨੰ. 199-ਡੀ), ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ.

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਸਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ, ਜੇ, ਜੇ ਅੱਗੇ।

ਕਾਲੀ ਰਾਮ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1966 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1035।

23 ਸਤੰਬਰ 1966 ਈ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)-ਆਰਟੀਕਲ 226-ਅਧੀਨ-ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ-ਪੰਜਾਬ ਰੀਜ਼ਪਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਜਾਗੀਰਸ ਐਕਟ (1957 ਦਾ XXXIX)-S. 2(3) ਅਤੇ 4-"ਫੋਜੀ ਲਗੀਰ"-ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ--ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ-ਕੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ, ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਵਿਘਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ, ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਖ਼ਤਿਆਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਕਾਲੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਇਪਲੇਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਕੋਰਟ ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰਾਈ ਕੋਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖਜ਼ਾਨਾ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਲੋਕਸ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ, ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਕੋਓ ਵਾਰੰਟੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੜੀ ਗਈ ਕੋਈ ਸਵੈ-ਲਾਗੂ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਅਤੇ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰੀਜ਼ਮਪਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਜਾਗੀਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(3) ਵਿੱਚ "ਮਿਲਟਰੀ ਜਗੀਰ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਖੂਨ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੁਆਰਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਪੱਟੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਵੱਲੋਂ 20 ਸਤੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 23 ਸਤੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ 'ਜਗੀਰ' ਨੂੰ ਮਿਲਟਰੀ ਜਗੀਸ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ, ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। 2, ਮੀਮੇ ਨੰਬਰ 3960-JN (V)-66/4323, ਮਿਤੀ 19 ਮਾਰਚ 1966 ਨੂੰ।

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ ਸੀਨ ਆਨੰਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹਨ।

ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ-ਜਨਰਲ, ਬੀ.ਆਰ.ਐਲ. ਅਯੰਗਰ, ਐਸ.ਕੇ. ਜੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਲਈ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਜੈਨ, ਅਤੇ ਨਰੇਸ਼ ਚੰਦ ਜੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ ਕਰੋ

ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.-ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 14 ਮਾਰਚ, 1966 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪੰਜਾਬ ਰੀਜ਼ਮਪਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਜਾਗੀਰਜ਼ ਐਕਟ 39 ਆਫ਼ 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ (ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਐਕਟ),

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1967) 2

ਟਿੱਕਾ ਰਤਨ ਅਮੋਲ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਜਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਆਈ ਹੈ। 20 ਸਤੰਬਰ 1966 ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ.

ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਤੱਥ ਇੱਕ ਤੰਗ ਕੰਪਾਸ ਵਿੱਚ ਪਏ ਹਨ। ਜਗੀਰਦਾਰ ਬੂਰੀਆ ਕਸਬੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਨੇ 1763 ਵਿਚ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਸੀ। ਅੰਬਾਲਾ ਅਤੇ ਕਰਨਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਜਗੀਰਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। 14 ਨਵੰਬਰ, 1957 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਜਗੀਰਦਾਰ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 25 ਮਈ, 1959 ਨੂੰ ਅਮਰ ਸਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਸੀ.ਡਬਲਯੂ. ਨੰਬਰ 347 ਆਫ਼ 1958 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਡਬਲਯੂ-ਆਈਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫੌਜੀ ਜਗੀਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜੋ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ, ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਥੇ ਵੀ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ, ਮਿਤੀ 20 ਫਰਵਰੀ 1962 ਨੂੰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ (1) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ। ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ, 1961 ਦੇ 9 ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 14 ਨਵੰਬਰ, 1957 ਤੋਂ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:

"ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ 4 ਅਗਸਤ, 1914 ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਬੁਝ ਕੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।"

(1) 1962 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 842.

ਕਾਲੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਗੀਰਦਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 16 ਦਸੰਬਰ, 1965 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਆਰ. 2) ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 2(3) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਫੌਜੀ ਜਗੀਰਦਾਰ ਹੈ। ਅਤੇ 4 ਅਗਸਤ, 1914 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਪਿਛਲਾ ਕਾਰਜ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੇਜਰ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ, ਨੇ 14 ਮਾਰਚ, 1966 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਆਰ-1) ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤੱਥ ਦਰਜ ਕੀਤੇ:

"(i) ਕਿ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੇ ਪੜਦਾਦੇ, ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 1857 ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਟੁਕੜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਹਾਦਰੀ ਭਰੇ ਕਾਰੇ ਦੁਆਰਾ, ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਗਾਧਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵਿਦਰੋਹੀ;

(ii) ਕਿ ਰਤਨ ਅਮੇਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਸਮੇਤ ਬੁਰੀਆ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

1845 ਅਤੇ 1857 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ; (iii) ਉਹ ਜਗੀਰ, ਜੋ ਰਤਨ ਅਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ

1857 ਦੇ ਵਿਦਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈਆਂ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਸੀ; ਅਤੇ

(iv) ਪਹਿਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਵੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਨੇ 199 ਰੰਗਰੂਟ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਸਨ ਅਤੇ ਯੁੱਧ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਨਕਦ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤੱਥ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਗੀਰਦਾਰ ਨੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਰਨਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਜਗੀਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 25 ਜੂਨ, 1963 ਨੂੰ, ਜਗੀਰਦਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਕਿਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਿ ਅੰਬਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਜਾਗੀਰ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ.

ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 20 ਮਈ 1966 ਨੂੰ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਾਲੀ ਰਾਮ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੁਰੀਆ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ "ਰਾਜ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੰਡ ਰਾਜ ਖਿੰਡੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਹਨ "(

(1967) 2

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ 'ਉਪਜਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ'), ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਰਾਜ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਟੈਕਸ-ਪੇਵਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇੱਕ ਸੀ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ "ਜਗੀਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ 'ਜਗੀਰ ਨੂੰ ਮਿਲਟਰੀ ਜਾਗੀਰ' ਦੇਣ" ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ - ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 19 ਮਾਰਚ, 1966 (14 ਮਾਰਚ, 1986 ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ), ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਆਧਾਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ:-

(i) ਜਗੀਰਦਾਰ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਜਗੀਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ; ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਹੁਣ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ;

(ii) ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਾਗੀਰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਸ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਮੰਨ ਕੇ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ;

(iii) ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਜਗੀਰਦਾਰ ਦਾ ਕੇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ "ਫੌਜੀ ਜਗੀਰ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ; ਅਤੇ

(iv) ਜਗੀਰਦਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਪੀ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਆਰ.ਡੀ. ਕਪੂਰ, ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਟਰੀ (ਸੈਟਲਮੈਂਟ), ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਗੀਰਾਂ ਦੇ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਇਹ ਗੱਲ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਗੀਰਦਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਕਿਸਤ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜਾਗੀਰ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਝੂਠੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਵੈਧ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ।

ਜਗੀਰਦਾਰ ਨੇ ਸਤੰਬਰ 1966 ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਾ ਲੱਗਣ ਬਾਰੇ ਮੁਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ 'ਤੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਉਂਦੇ ਹੋਏ। ਉਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਣਗੋਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਜਗੀਰਦਾਰ ਨੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਆਰ-1, ਕਾਪੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕਾਲੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਨਰੂਲਾ,)

ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਆਰਡਰ ਅਤੇ ਅਨੁਬੰਧ R-2 ਦਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ 16 ਦਸੰਬਰ 1965 ਦੀ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਪੀ।

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਨਾਲ (20 ਸਤੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਸੀ.ਐਮ. ਨੰ: 3529 ਆਫ਼ 1966 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ), ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਮਿਤੀ 21 ਸਤੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚਲੇ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਦੁਹਰਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਸੱਟ ਜਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ:

"ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਲੇਕਸ ਸਟੈਂਡ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੈ।

ਅੰਬਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪਿੰਡ ਮੱਲ ਮਾਜਰਾ ਅਤੇ ਭੋਗਪੁਰ ਹਨ। ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ ਦੀ ਪਿੰਡ ਮੱਲੀ ਮਾਜਰਾ ਵਿੱਚ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਇੱਕ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਭੋਗਪੁਰ ਅਤੇ ਬੁੜੀਆ ਜਗੀਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਗਪਗ 40 ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਗੀਰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਰਕਮ ਬਿਆਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪੰਚਾਇਤ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਖਰਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਗੀਰ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਰਕਮ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਬਿਆਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਹੋਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੈਕਸਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੀ, ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਬਿਆਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੱਟ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ।"

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1967) 2

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ ਅੱਗੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਮੇਂ 20 ਸਤੰਬਰ 1966 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਨਿਰੇਨ ਡੀ. ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੇਲੀਸੀਟੋ: ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਾਲੀ ਰਾਮ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਬਾਰੇ ਮੁਢਲੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀਰ ਨੇ ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵੇਲੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਉਕਤ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦਬਾਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਜਾਂ ਕੋਓ ਵਾਰੰਟੋ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਵਾਰਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦਾ ਉਸ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਨੇ ਦੋ-ਪੱਖੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਉਹ ਖੁਦ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਹ ਕੇਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਆਦਿ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਿੱਟ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦਾ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਵਿਵਾਦ. ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਸਹੀ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰੱਦ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਸੇ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਧਮਕੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ੍ਰੀ ਜੈਨ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ, ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਜਾਂ

ਕਾਲੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ)

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਐਕਸ ਡੈਬਿਟੋ ਜਸਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਨ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਰੀ ਓਵੇਨ ਫੋਰਸਟਰ ਅਤੇ ਬੋਰਿਜ (2) (ਪੰਨਾ 430) ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰੈਬਰਟ ਫੋਰਸਟਰ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਕਬਰਨ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਲੋਕਸ ਸਟੈਂਡ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਤਲਾਕ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਮੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਅਜਨਬੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਦਖਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਗਲਤ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਐਕਸ ਡੈਬਿਟੋ ਜਸਟਿਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹੜਪਣ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਾਹਤ ਐਕਸ ਡੈਬਿਟੋ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।"

ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਨ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਗਲਾ ਮਾਮਲਾ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ (ਚਾਗਲਾ, ਸੀ. ਜੇ., ਅਤੇ ਗਜੇਂਦਰ-ਗਡਕਰ, ਜੇ., ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ), ਬੰਬਈ ਸਿਟੀ ਲਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੋਵਿੰਦ ਲਕਸ਼ਮਣ ਸਾਵੰਤ (3) ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ। ਗੋਵਿੰਦ ਲਕਸ਼ਮਣ ਸਾਵੰਤ ਬੰਬਈ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦਾ ਇੱਕ ਦਰ-ਦਾਤਾ ਸੀ। ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਰੇਟ-ਦਾਤਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਫੰਡ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਰ-ਦਾਤਾ ਵਜੋਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜੋ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਫੰਡ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾਗਰਿਕ। ਇਸ ਨਿਰੀਖਣ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਲੀ ਰਾਮ, ਭਾਵੇਂ ਟੈਕਸ-ਦਾਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਉਚਿਤ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ

(2) 122 ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 187. (3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1949 ਬੰਬ 229.

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1967) 2

ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜੋ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਖਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਮਾਣਦਾ ਹੈ।, ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਰੇਟ-ਦਾਤਾ ਦੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਫੰਡ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਦਰਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਲ ਐਕਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਦਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਫ੍ਰੈਂਚਾਈਜ਼ੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਆਇਰਿਸ਼ ਕੇਸ, ਦ ਕੁਈਨ ਬਨਾਮ ਡਰੂਰੀ (4) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਆਮ ਲੋਕ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਕ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਇੱਕ ਦਰ-ਦਾਤਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਰੇਟ-ਦਾਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਇਰਿਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਦਮੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਰ ਉਹ ਆਦਮੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸਿੱਧੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਸਨ ਜੋ ਦੁਖੀ ਸਨ। ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ:

"ਇਸ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰੇਟ-ਦਾਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸੱਟ ਵੱਜਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਦਰਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ, ਉਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੰਬਈ ਸਹਿਰ ਲਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੋਵਿੰਦ ਲਕਸ਼ਮਣ ਸਾਵੰਤ, (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਇਕ ਹੁਕਮ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕਿ

(4) (894) ਐਲ.ਆਰ. 2 ਆਈ.ਆਰ.

ਕਾਲੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੁਨੀਆ ਦਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਿੱਟ ਲਈ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਅਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬੀਆਈਐਸ ਦੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਰਾਜ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦਾ ਉਨਾ ਹੀ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦਾ ਇੱਕ ਰੇਟ-ਪੇਵਰ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਮੈਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਮੁਢਲਾ ਕੇਸ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬੰਬਈ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਆਇਰਿਸ਼ ਕੇਸ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਆਮ ਲੋਕ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹਨ', ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਜਨਤਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕੇਸ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਿੱਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਟੈਕਸ-ਦਾਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੈਂ ਬੰਬਈ ਕੇਸ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਧਾਵਾਂਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਮਿਉਂਸਪਲ ਟੈਕਸ-ਦਾਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਟੈਕਸ-ਦਾਤਾ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਆਫ ਮੈਜੇਚਿਉਸਟੇਟਸ ਬਨਾਮ ਐਂਡਰਿਊ ਡਬਲਯੂ. ਮੇਲਨ (5) ਵਿੱਚ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਮਿਉਂਸਪਲ ਰੇਟ-ਦਾਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਟੈਕਸ-ਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਆਜ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ:

"ਪਰ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਟੈਕਸ-ਪੇਪਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਪੈਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ-ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ- ਲੱਖਾਂ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿੰਟ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਨਿਯਮਤ; ਅਤੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਭਵਿੱਖੀ ਟੈਕਸਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇੰਨਾ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ, ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਵਾਲਾ, ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇਕੁਇਟੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਨਿਵਾਰਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਟੈਕਸ-ਦਾਤਿਆਂ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚਿੰਤਾ ਦਾ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਟੈਕਸ-ਦਾਤਾ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਰ ਦੂਜਾ ਟੈਕਸ-ਦਾਤਾ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਥੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਗੋਂ ਹਰ ਦੂਜੇ ਵਿਨਿਯੋਜਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿਸਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਪੈਸੇ ਦਾ ਖਰਚਾ, ਅਤੇ ਜਿਸਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(5) 67 ਐਲ. ਐਡ. ਯੂ.ਐੱਸ. 1078.

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣਾ

(1967) 2

ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਹਾਜ਼ਰ ਅਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਉਸ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ, ਕਿ ਇਸ ਪਾਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਸੂਟ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੂਟ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪੂਰਵ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ। ਗੈਰ-ਸੰਘੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ 1950 ਤੋਂ, ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਗਣਤੰਤਰ ਬਣਿਆ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜਨਤਕ ਮਾਲੀਏ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਤੋਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ. ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਕਿਸੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਟੈਕਸ-ਦਾਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਤਾਕਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਉਸ ਦੇ ਸਹਿਰ ਲਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੋਵਿੰਦ ਲਕਸ਼ਮਣ ਸਾਵੰਤ (3)।

ਦਾਮੋਦਰ ਗੋਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਨਰਨਾਰਾਇਣ ਗੋਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (6) ਵਿੱਚ ਕਾਲਕ੍ਰਮਿਕ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਅਗਲਾ ਕੇਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਦਾਮੋਦਰ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਸਾਮ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਰਨਾਰਾਇਣ ਗੋਸਵਾਮੀ ਦੀ ਸਫਲ ਚੋਣ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਅਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਮੋਦਰ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਅਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਮੋਦਰ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(6) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1955, ਅਸਾਮ 163.

ਕਾਲੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੁਨਿਆਬ ਦਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ. ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ 'ਚ ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ। ਸਰਜੂ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸੀ.ਜੇ., ਜਿਸ ਨੇ ਅਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਖਿਆ, ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ:

"ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਕੀਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਉੱਥੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਹੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 226 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਚਰਨਜੀਤ ਲਾਲ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਦਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (7), ਅਤੇ ਉੜੀਸਾ ਬਨਾਮ ਮਦਨ ਗੋਪਾਲ ਰੁੰਗਟਾ (8) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ। "ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇਸ ਹਨ।" ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਪੀ. ਰਾਮਮੂਰਤੀ (9) ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਲਈ ਵੀ ਇਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੀ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੋਵੇ। ਸਰਜੂ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸੀ.ਜੇ., ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਨਾਮਾਂਕਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ। - ਮਦਰਾਸ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰ। ਮਦਰਾਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ, ਭਾਵੇਂ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ, ਅਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੇਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। . ਹੁਕਮ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਅਤੇ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਵਿਚਕਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅੰਤਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

(7) 1950 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 869 ਏ.ਐੱਸ.ਆਰ. 1951 ਐਸ.ਸੀ. 41. (8) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1952 S.C. 12=1952 S.C.R. 28.

(9) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1953 ਪਾਗਲ. 94.

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1967) 2

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰੇ, ਅਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਾਮੋਦਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ:

"ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਰਟੀਓਰੀ, ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਕੇਸ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਹੀ ਵਿਵੇਕ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਅਸਾਧਾਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਚਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਫੋਰਿਸ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ:-

"ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ 'ਐਕਸ ਡੈਬਿਟੇ ਜਸਟਿਸ' ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜਨਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦਾ ਆਚਰਣ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਕਰੇ। ਰਿੱਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਰਜ਼ੀ ਹੈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜਾਂ ਦੁਖੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮ ਚੰਦ ਜੈਨ, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਰਜੂ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਨਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਅਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਰਿੱਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ "ਇੱਕ ਐਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀਜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ" ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਅਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਖੀ, ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ:

"ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਪਾਸੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

57

ਕਾਲੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ-ਅਤੇ ਹੋਰ (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ)

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਜੇਕਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਹਟਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

"ਅਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਆਖਰੀ ਅੰਸ਼ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਜੈਨ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਜਨਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਦੂਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

. ਦਾਮੇਦਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ। ਕਿ ਦਾਮੇਦਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜਿਸ ਚੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਉਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਦਾ ਖੁਦ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

"ਉਹ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜਮਹੂਰੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਸਦਾ ਵਡਮੁੱਲਾ ਅਤੇ ਪਿਆਰਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨਾ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੀ ਵੇਖਣਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੱਚੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।"

ਚੇਣ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਉਸ ਨੂੰ ਓਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਉਹ ਲਗਭਗ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੁਦ। ਸੈਕਸ਼ਨ 81, ਪੀਪੋਲ ਐਕਟ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਵੈਧ ਚੇਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ।"

ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ: ਦਾਮੋਦਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਦਾ ਸਵਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਦਾਮੋਦਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਜਨਤਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਮਦਨ ਗੋਪਾਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

58

1. ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1967) 2

ਹੁਕਮ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦੋ ਕੇਸ ਅਜਿਹੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵਾਪਰੇ ਸਨ। ਅਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਵਖਰੇਵੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਟੀਓਰੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਲਈ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਫਿਰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਹਿਲਾ ਐਸ. ਸ਼੍ਰੀਕਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (10) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਪੀ. ਰਾਮਮੂਰਤੀ (9), ਸੁੱਬਾ ਰਾਓ, ਸੀ.ਜੇ. (ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵਜੋਂ) ਅਤੇ ਜਗਨਮੋਹਨ ਰੈਡੀ, ਜੇ., ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ:-

"ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ, ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ।

ਸਾਧਾਰਨ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ, ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਬਤੀਤ ਕੀਤਾ। ਖ਼ਤਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸੀ, ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਅੰਤਿਮ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।"

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਿਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਲੋਕਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ "ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗੀ"। ਨਿਰਣਾ

(10) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1957 ਅੰਧ. ਪ੍ਰਦ. 734.

59

ਕਾਲੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਬਤੀਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ ਸੀ। ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਖਾਤਮੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦੂਜਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀ ਜੈਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵੇਣੂਗੋਪਾਲਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਵਿਜੇਵਾੜਾ ਮਿਊਂਸਪੈਲਿਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (11) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਜੇਵਾੜਾ ਮਿਊਂਸਪੈਲਿਟੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਰੇਟ-ਦਾਤਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵੀ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਮਿਊਂਸਪਲ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਚੇਅਰ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਿੱਟ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਵਾਰਡ. ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੱਥ ਵਜੋਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਵਾਦਿਤ ਚੇਅਰ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੇਣੂਗੋਪਾਲਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਪੂੰਜੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਖਰੀ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਕੇ. ਸੁਬਾ ਰਾਓ, ਸੀ. ਜੇ., ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਚਾਰੀ, ਜੇ.) ਦਾ ਟੀ. ਵੈਂਕਾਤੇ ਸਵਰਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ (12)। ਇਹ ਵਿਜੇਵਾੜਾ ਮਿਊਂਸਪੈਲਿਟੀ ਦੀਆਂ ਚੇਅਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਰ-ਭੁਗਤਾਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਰੇਟ-ਦਾਤਾ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੇਅਰ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮਿਊਂਸਪਲ ਚੇਅਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰੇਟ-ਦਾਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਟੈਕਸ ਦਾਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਟਾਈਵ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ

ਐਸ ਕੇ ਸਾਵਡੇ ਬਨਾਮ ਐਨ. ਸਿੰਘਾ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਐਸ. ਆਰ. ਦਾਸ. ਜੇ.) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(11)(12)

ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1957 ਅੰਧ. ਪ੍ਰਦ 833. ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1958 ਅਤੇ. ਪ੍ਰਦ. 458.

60

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1967) 2

ਅਤੇ-ਹੋਰ (13)। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਲਕੱਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਲਕੱਤਾ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਿਊਂਸਪਲ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਆਰ. ਦਾਸ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਉਸ ਰਿੱਟ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ: ਵਿਦਿਅਕ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦਾ ਕੇਸ ਜੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਖੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਐਕਸ-ਡੋਬਿਟੋ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕੇਸ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਸੀ। ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ. ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਭਿਆਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਊਨ ਆਫਿਸ ਦੀ ਮੇਲਰ ਪ੍ਰੋਕਟਿਸ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਕਵੇਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਕਵੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਵਿਘਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ, ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ. ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਗਲੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਇਪਲੇਡ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਕੋਰਟ ਐਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਕੋਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ

ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਲੋਕਸ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ, ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਕੋਓ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਵਾਰੰਟੋ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੜੀ ਗਈ ਕੋਈ ਸਵੈ-ਲਾਗੂ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਅਤੇ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।

(13) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1946 ਕੈਲ. 206.

61

ਕਾਲੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ: (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਸ੍ਰੀ ਜੈਨ ਨੇ ਫਿਰ ਇਸਾਰਦਾਸ ਸੋਮਾਮਲ ਲੂਲਾ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ, ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਵਧੀਕ ਨਿਗਰਾਨ (14) ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ: ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਮਚੰਦਰ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਈਅਰ, ਜੇ., ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ (ਤੀਸਰਾ ਸੰਸਕਰਣ), ਪੰਨਾ 140 ਅਤੇ 141 ਦੇ ਖੰਡ 11 ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ 'ਤੇ:

"ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੁਕਮ ਬੇਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਅਖਤਿਆਰੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਐਕਸ-ਡੈਬਿਟੋ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਜੇਕਰ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਕਿਸੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦਾ ਆਚਰਣ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ certiorari ਨੂੰ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ ਹੈ।"

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕੁਈਨ ਬਨਾਮ ਜਸਟਿਸ ਆਫ ਸਰੀ (15) ਅਤੇ ਆਰ. ਬਨਾਮ ਰਿਚਮੰਡ ਕੰਫਰਮਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੇ ਬੈਂਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ; ਸਾਬਕਾ ਭਾਗ ਹਾਵਿਟ (16) ਅਤੇ ਕਾਕਬਰਨ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ, ਫੋਰਸਟਰ ਬਨਾਮ ਫੋਰਸਟਰ (17) ਵਿੱਚ (ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ), ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ:

"ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ; ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਘਟੀਆ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਓਵਰ-ਰੇਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ: ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ

ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਮੈਂ ਹਾਂ; ਇਸ ਲਈ, ਰਾਏ ਦੇ. ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ:

(14) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1959 ਪਾਗਲ. 528.

(15) (1870) 5 ਪ੍ਰ. 466.

(16) 1921-1 ਕੇ.ਬੀ. 248

(17) (1863) 4 ਬੀ. ਅਤੇ ਸ. 187,

62

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1967) 2

ਕੋਟੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਸਾਬਕਾ ਡੈਬਿਟੋ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਹੈ।"

ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸਲਈ, ਉਹ ਜਨਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਐਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਈਸਰਦਾਸ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਾਰਚ, 1959 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸਰਦਾਸ ਸੋਮਾਮਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ, ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰੈਰਕ ਮੁੱਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਨ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਕੇਸ ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਉਹ ਸੀ ਨਰੋਂਦਰ ਨਾਥ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਬਨਾਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਕਲਕੱਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (18) ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਡੀ.ਐਨ. ਸਿਨਹਾ, ਜੇ., ਨੇ ਇੱਕ ਰੇਟ-ਦਾਤਾ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵੋਟਰ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਲਕੱਤਾ ਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕੇਰਲਾ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਮਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਮਤਿਆਂ ਦਾ ਮਿਉਂਸਪਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਬੰਧ ਸਨ। ਸਬੰਧਤ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰੇਟ-ਦਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(18) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1960 ਕੈਲ. 102,

63

ਕਾਲੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ)

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ। ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ, ਟੀ.ਸੀ. ਬਾਸਪਾ ਬਨਾਮ ਟੀ. ਨਾਗੱਪਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ (19) ਉਸ ਸਟੀਕ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟਾਂ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਤਕਨੀਕੀਤਾਵਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜ ਕੇ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਉੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਤਰ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੁਲਮ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਾਰੇ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਚੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਰੇਨ ਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਹੀ ਸਵਾਲ 'ਤੇ। ਚਰਨਜੀਤ ਲਾਲ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਦਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (7), ਉਤੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਦਨ ਗੋਪਾਲ ਰੁੰਗਟਾ (8), ਕਲਕੱਤਾ ਗੈਸ ਕੰਪਨੀ (ਮਾਲਕੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (20), ਅਤੇ ਗੱਡੇ ਵੈਕਟੇਸਵਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (21)।

ਚਿਰਨਜੀਤ ਲਾਲ ਚੌਧਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਯਦ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਮੁਖਰਜੀ ਅਤੇ ਦਾਸ, ਜੇ. ਜੇ.) ਕਿ ਹਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਧਾਰਾ 32 ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ

ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਵੀ ਧਾਰਾ 226 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 226 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ, ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ। ਆਰਟੀਕਲ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੇ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III (ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ) ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਸਹੀ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ

(19) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਐਸ.ਸੀ. 440.

(20) ਏ.ਜੇ.ਆਰ. 1962 S.C. 1044 (1962) Supp. 3 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1. (21) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1966 ਐਸ.ਸੀ. 828,

64

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ., ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1967) 2

ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਥਾਪਤ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ।

ਮਦਨ ਗੋਪਾਲ ਰੁੰਗਟਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਐਂਟੀਓਲ 226 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਆਰਟੀਕਲ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III (ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੰਤਵ ਲਈ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ। ਲੇਖ।"

ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਦਨ ਗੋਪਾਲ ਰੁੰਗਟਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ, ਕਾਨਿਆ, ਸੀ.ਜੇ., ਜਿਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਅਤੇ ਮੈਡਮਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ

ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। "ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਰਿੱਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਲਕੱਤਾ ਗੈਸ ਕੰਪਨੀ (ਮਾਲਕੀ) ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਬਾ ਰਾਓ, ਜੇ. (ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵਜੋਂ, ਉਦੋਂ ਸੀ), ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਏ:-

"ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਿਰਫ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਮਾਲਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਿਆ। ਐਂਟੀਟਾਈਲ 226 ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਇਸ ਅਧੀਨ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

65

ਕਾਲੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ; ਪਰ ਇਹ ਅਸਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਇੱਕ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਦਨ ਗੋਪਾਲ (8) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ। ਚਰਨਜੀਤ ਲਾਲ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (7) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਾਹਤ ਲਈ. ਸਾਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ। ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਰਿੱਟਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਜਾਂ ਕੋਓ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਰਨੀ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਆਖਰੀ ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਜਾਂ ਕੋਓ ਵਾਰੰਟੋ ਵਰਗੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਵਾਰਕਾ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਰਕਲ, ਡੀ. ਵਾਰਡ, ਕਾਮਪੁਰ (22), ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੋਟੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਧੀਆਂ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਾਂਗ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਕਸਾਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਖਿਆ। ਜੱਜ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਚੈਨਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਰਟੀਕਲ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(22) A.I.R.1966 S.C. 81

66

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1967) 2

ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਆਖਰੀ ਫੈਸਲਾ ਗੱਡੇ ਵੈਕਟੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ' ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (21) ਵਿਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ 'ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਕਲਕੱਤਾ ਗੈਸ ਕੰਪਨੀ, (ਪ੍ਰੋਪ੍ਰਾਇਟਰੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (1962) ਵਿੱਚ) ਸਪਲਾਈ 3 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ 'ਤੇ 6 (A.I.R. 1962 S.C. 1044 at p, 1047), ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ

ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ; "ਆਰਟੀਕਲ 226 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਇਸ ਅਧੀਨ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਾਰਾ ਉਸ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਰਾਹਤ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਣੇ... ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਰਿੱਟਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਜਾਂ ਕੋਓ ਵਾਰੰਟੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਢਿੱਲ ਜਾਂ ਸੋਧਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।" ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਆਈ ਹੈ? ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਧਰਮਾਜੀਗੁਡੇਮ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਧਰਮਾਜੀਗੁਡੇਮ ਨੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਚੰਦਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ। ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ। ਉਕਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ। 10,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਫ਼ਸਰ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਧਰਮਾਜੀਗੁਡੇਮ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਸੈਂਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦਾ ਆਚਰਣ, ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵਹਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਇਸ ਲਈ, ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟੀ ਸੀ।

67

ਕਾਲੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੁਨਿਆਬ ਦਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪ੍ਰੀਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ 'ਆਮ' ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਲਕੀਅਤ ਹਿੱਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ; ਇਹ ਕਿਸੇ ਟਰੱਸਟੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ" ਸਮੀਕਰਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੁਆਰਾ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਲਕੀਅਤ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚਤ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ

ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

"ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਗਡੇ ਵੈਕਟੇਸ਼ਵਰ ਰਾਏ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਲਕੱਤਾ ਗੈਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਅਤੇ ਕੋਓ ਵਾਰੰਟੇ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਜੋ ਉਸ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼, ਐਕਟ ਜਾਂ ਡਿਫਾਲਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਟੀ.ਟੀ. ਦੇਵਸਥਾਨਮਸ ਤਿਰੂਪਤੀ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਰਾਮਚੰਦਰ ਨਾਇਡੂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (23) ਦੇ ਆਪਣੇ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਘਾਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, certiorari 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਬਾਰੇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਬਰਾਬਰ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ. ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਵਿਆਜ ਇੱਕ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੇਟ-ਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ।

(23) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1966 ਅਤੇ. ਪ੍ਰਦ. 112.

68.

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1967) 2

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਏ. ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੇਲੀਸਿਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ, ਇਸ ਲਈ, ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਸ ਛੋਟੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜੇ ਵੀ ਇਕ ਹੋਰ ਠੋਸ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 1 ਵਿੱਚ, ਜਗੀਰਦਾਰ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਤਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ:-

"ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਭਲਾਈ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਫੰਡਾਂ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ, ਮਿਤੀ 5 ਮਈ, 1966, ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਅਤੇ 20 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪ੍ਰੈਲ 1966 ਦੇ ਮੱਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ:-

'ਰਤਨ ਅਮੋਲ ਸਿੰਘ ਮੇਰਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਹੋਰ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਉਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਸਨੇ ਲੋਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।'

ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਵੈ-ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਹੈ।" ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ, ਮਿਤੀ 21 ਸਤੰਬਰ, 1966 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ ਸਹੀ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੁਰੰਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ।"

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 5 ਮਈ, 1966 ਦੇ ਆਪਣੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਗੀਰਦਾਰ ਉਸ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੋਰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵੀ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਗੀਰਦਾਰ ਨੂੰ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਫਲ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਸਗੋਂ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੈ। ਵੱਲੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ

ਕਾਲੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ: ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਧੂ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ

ਵਿਚ: ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਦੇਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਤਿੰਨ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਥ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਹੈ.. ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਚੁਕਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲਾ ਆਰਡਰ (ਅਨੈਕਸਚਰ ਆਰ-1) ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜਗੀਰ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਗੀਰਦਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ 1857 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਗੀਰ, ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਖੋਜ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ। 1849 ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਸਿੱਖ ਯੁੱਧਾਂ ਵਿੱਚ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੁਆਰਾ। ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਬਾਈ ਗਈ 10 ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭੱਜੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਤੁਰੰਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਐਕਟ 1957 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਗੀਰਦਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਦਰਜ "ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (3) ਐਕਟ ਦੇ ਉਕਤ ਉਪ ਧਾਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਜਾਗੀਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀਆਂ ਸਮਾਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਫੇਰਸਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ। ਉਸਨੂੰ ਖੂਨ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੁਆਰਾ"

ਫੌਜੀ ਜਗੀਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ, ਖੂਨ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਜਾਂ ਵਿਆਹ। ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੜਦਾਦਾ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਖੂਨ ਨਾਲ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੇਵਾ, ਫੌਜੀ ਜਗੀਰ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਾ ਹੀ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਹੈ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਸੇਵਾ ਨਾ ਤਾਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਲਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸੀ। ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਗੀਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜੀ ਜਗੀਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ:

(ਏ) ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਬਲਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ; ਜਾਂ

(c) ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਸੇਵਾਵਾਂ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਨੇ ਨਿਭਾਈਆਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਮਾਨ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੇ ਪੜਦਾਦਾ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਨੇ "ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਟੁਕੜੀ" ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਬੀ) ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਇਹ ਖੋਜ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜਗੀਰ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਜਗੀਰ ਸੀ, ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਸੇ ਆਰਡਰ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜਾ ਹਮਲਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੀਜ਼ਿਊਮ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ।

ਸਿਰਫ਼ 8 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅਰਸੇ ਬਾਅਦ, ਐਕਟ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨੁਕਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦਸੰਬਰ, 1965 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਵਾਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ

ਕਾਲੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸੂਚੀ R-1. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ, ਜਗੀਰ ਦੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ

ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਬੁਝ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਮੁੜ ਚਾਲੂ ਹੋ ਗਈਆਂ; ਕਿਹੜੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:-

"3. ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ, ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਂਟ, ਬੰਦੋਬਸਤ, ਸਨਦ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਾਧਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਾਰੀਆਂ ਜਗੀਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

(ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ 4 ਅਗਸਤ, 1914 ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਬੁਝਿਆ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।)

ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ, ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਗੀਰਾਂ ਦੇ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਬੁਝਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ, 1957 ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ 28 ਮਾਰਚ, 1961 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰੀਜ਼ਮਪਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਜਗੀਰਜ਼ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਐਕਟ 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੁਆਰਾ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੋਧ ਨੂੰ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ 14 ਨਵੰਬਰ, 1957 ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, 1961 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਹਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਖੁਦ ਜਗੀਰਦਾਰ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਪੂਰੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਜਗੀਰਦਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ, ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨੇ ਪਏ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੇਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ,

ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਨਾਹੀ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਟਮਾਰ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਅਤੇ 6 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਉਕਤ ਦੋਵਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(1) ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਗੀਰਦਾਰ ਜੋ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਜਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। 15 ਮਈ, 1961 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ਏ) ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਗੀਰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਬਦਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜੀਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਸਿਰਫ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਭਰ ਲਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਿੰਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਨੂੰ 15 ਮਈ, 1961 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਤੋਂ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1)। ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਪਟਿਆ ਹੋਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਪੱਟੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ...

ਇਹ ਚਿੱਠ

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ.

(ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਨੁਵਾਦਕ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।